

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Coöperatieve Vereniging Collectief Deltaplan Landschap, gehouden op 18-11-2016, in Vortum-Mullem

Aanwezig: Jan Willem Erisman (JW, voorzitter), Egbert Jaap Mooiweer (EJM, secretaris), Ben Koks (BK, algemeen bestuurslid), Patrick Rutten (PR, penningmeester), Nel Sangers (NS, algemeen bestuurslid), Bart Dingemanse (BD, VNC coördinator), Lars van Peij (LP, Areal veldmakelaar)

Aanwezig (leden): Teun Wientjes (TW), Bas Hartjes (BH), Ruth Bakkenes (RB), Eric Lamers (EL), Piet Wouters (PW)

Aanwezig op uitnodiging: Jan Fenten (JF) namens Staatsbosbeheer

Afwezig met kennisgeving: Martien Rongen (MR), Cornelissen Gert van Herk (GH, Rhoon), Ad Jan Vos (AV, Rhoon),

1. Opening

Voorzitter Jan Willem Erisman opent de vergadering rond 14.00 ondanks dat nog niet iedereen aanwezig is; penningmeester Patrick Rutten komt tijdens de opening binnen.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt besproken waarin Patrick Rutten opmerkt dat het de jaarrekening van 2015 betreft die besproken gaat worden i.p.v. de jaarrekening van 2016 (foutief opgenomen in de agenda). Voor de rest wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld:

1. Opening
2. Overzicht collectief agrarisch natuurbeheer in de Maasheggen
3. Het gevoerde beleid en te voeren beleid
4. Jaarrekening 2015
5. Begroting 2017
6. Vaststellen van de contributie (nihil) voor het komende jaar
7. Wijziging of samenstellen van commissies (onder meer kascommissie voor het komende jaar)
8. Kennismaking Staatsbosbeheer
9. Presentatie Natuurinclusieve landbouw

Vragen die vooraf nog beantwoording dienen:

- TW : Wie zijn de leden?

- EJM: De leden zijn grotendeels individuele agrariërs uit het Maasheggen gebied, een aantal daarbuiten bijvoorbeeld in de graafschap en 1 á 2 leden in Noordoost Groningen en Twente. Daarnaast zijn er nog zeven boeren uit het buitenland van Rhoon verenigd in

agrarische belangen IJselmonde. Er zijn meer aanmeldingen maar als bestuur beslis je over de gewenste leden en daarop is het logisch om in eerste instantie mensen toe te laten met wie je al een zakelijke relatie hebt, zoals in het kader van het agrarisch natuurbeheer in de Maasheggen.

- Jan-Willem Erisman vult aan dat de ambitie op landsdekkend niveau hoger is. Door strak gebonden regelgeving is dit lastig te bewerkstelligen, het is bijvoorbeeld verplicht om een beheersbare eenheid te vormen als collectief en met individuele boeren verspreid over het land is dit niet mogelijk.

- EL stelt dat de vertrouwensband tussen agrariërs en een bestuur wat afkomstig is van buiten de Maasheggen, onvoldoende is om agrariërs contracten te laten afsluiten. Hij pleit ervoor om het bestuur uit te breiden met een actief agrarische ondernemer uit het gebied en denkt hiermee meer boeren te binden. Het bestuur juicht dit toe en benadrukt dat de huidige bestuur gevormd is als een eerste bestuur en vanuit kennisoogpunt, maar op termijn zich terug zal trekken als het collectief goed loopt. Hierna moet het opgevangen worden met mensen die sterker verbonden zijn aan het gebied.

- **Toezegging Jan-Willem Erisman:** Momenteel geen bestuurswisseling aan de orde, maar per volgend jaar is die mogelijkheid er wel. Volgend jaar zouden in een ALV andere leden verkiesbaar gesteld kunnen worden indien er voldoende leden aanwezig zijn om te stemmen.

Aanvulling Nel Sangers: oorspronkelijk was de bedoeling om gebiedscommissies in te stellen die namens het gebied zouden op treden, maar is niet tot stand gekomen omdat de Maasheggen uiteindelijk het enige werkgebied is.

PowerPoint presentatie:

Egbert-Jaap verzorgt een presentatie over het collectief agrarisch natuurbeheer in de Maasheggen en het gevoerde en te voeren beleid. Hieronder een korte tekstuele weergave van de inhoud van de presentatie

Overzicht collectief agrarisch natuurbeheer in de Maasheggen

-Afgelopen jaar is er afscheid genomen van medeoprichterster en tevens penningmeester Jeanine Pel. Het bestuur is uitgebreid met Patrick Rutten als nieuwe penningmeester.
- Coöperatieve Vereniging Collectief Deltaplan Landschap is gecertificeerd natuurbeheerder. Hiervoor was onder andere het opstellen van een kwaliteitshandboek verplicht, waarna ook gehandeld moet worden. Pro forma het kwaliteitshandboek dienen de leden regelmatig bij elkaar geroepen te worden en moeten enkele formele commissies worden opgericht die meekijken of er volgens protocollen wordt gewerkt die opgesteld zijn door de provincie en het rijk. Coöperatieve Vereniging Collectief Deltaplan Landschap heeft haar eerste audit gehad hierop volgend is een rapport opgesteld. Hieruit concluderend moeten er nog diverse (administratieve) zaken geregeld en aangepast worden. Het is te repareren maar vergt wel aandacht en tijd.

Collectief Deltaplan Landschap in cijfers:

- 24 leden in de Maasheggen
 - beheer op 10 km knip- en scheer heg en 31 km struweel heg
 - 2 poelen
 - 21.4 hectare kruidenrijke graslandrand
 - 8.6 hectare kruidenrijke akkerranden
 - 6.5 hectare kruidenrijk grasland
 - 2.6 hectare vogelakker
- Totaal aantal landschapselementen 290

Het gevoerde beleid en te voeren beleid

EJM geeft een presentatie over het gevoerde beleid van afgelopen jaren en het te voeren beleid:

- Maasheggen gebied 220 km haag buiten EHS, waarvan 150 km op boerenland
- Heggen hebben het zwaar buiten de reservaten
- Heggen slecht of te intensief beheerd
- Op 20% heggen beheercontract
- bedreigingen vanuit Deltaplan Grote Rivieren,
- Regelingen: Van ROL/RAL, naar programma beheer, SNL&SKNL, STIKA, naar Collectieven
- Op basis monitoring aannemer kosten 70 km Maasheggen reservaat extrapolierend naar 150km bestaande restanten hagen 380.000 euro/jaar nodig voor beheer

- Nieuwe eisen provincie: meer struweelhagen en de hagen dienen gebufferd te worden
- Grootste gedeelte van het beheer gaat naar randen van de heggen
- Explosieve groei akkerland na scheurverbod met als gevolg prijsstijging landbouwgrond

Huidige situatie:

- Anderhalf jaar bezig en nog geen beschikking gehad vanuit provincie, waardoor al het uitgevoerde beheer is voorgefinancierd is door de oprichters
- De Doelstelling is een zo groot mogelijk aaneengesloten netwerk van hagen onder beheer te brengen.
- In eerste instantie wordt gefocust op aansluiting op reservaten en op andere locaties met aaneengesloten heggennetwerken
- Akkerranden waren minder bloemrijk, omdat het meerjarige graskruidenranden zijn. Volgend jaar wordt een explosieve toename van aantal kruiden verwacht.
- Hoogte vergoeding is bovengemiddeld goed
- Meer boeren kunnen contract aangeboden krijgen, omdat de uitvoering in eigen beheer is.
- Zit beweging in het gebied om natuur en landschapsdoelen te behalen en waarschijnlijk gaat het komen tot een gebiedsproces met kavelruilen.
- 600000 euro minder beheergeld naar de Maasheggen. Provincie heeft dit uit het gebied onttrokken.
- Problemen RVO met perceelsregistratie vanwege dynamisch beheer heggen. Uitkomst: de rand mag breder worden ingetekend ten opzichte van de haag, zodat de perceelsregistratie klopt.
- 26 gesprekken met boeren om landschapsplannen voor elkaar te krijgen. 18 ondernemers hebben voor totaal 600.380 euro aan contracten aangeboden gekregen, maar hebben niet getekend.
- Er wordt momenteel geprobeerd om 68 hectare aan GOB gronden in handen te krijgen. Deze GOB gronden worden in het gebiedsproces gebracht ten gunste van boeren die iets extra's voor Maasheggen willen doen.
- Van 55 hectare aan GOB gronden gaan stroken van 10 meter breed onder collectief beheer worden gebracht.
- Er zijn fondsen gezocht om knotbomen te beheren, want hiervoor zijn binnen De

Maasheggen geen beheerspakketten opgenomen.

- Momenteel wordt het concept ondernemen in Natuurnetwerk Brabant uitgewerkt. De begrenzing voor dit concept is opgerekt naar de zonering Droge Dooradering Maasheggen, maar het is afwachten of de Provincie het concept in praktijk gaat brengen.
- Effectiviteit agrarisch natuurbeheer wordt gemonitord door IVN, Ravon, Sovon, Floron, Vlinderstichting, Zoogdiervereniging

Opmerkingen naar aanleiding van presentatie:

Heggen:

- BH geeft te kennen niet geheel tevreden is over het beheer van zijn hagen. Bij het machinaal snoeien van de hagen wordt er om dikke takken heen gewerkt, omdat de armmaaier niet toereikend is voor dikkere stamdiktes. Daarnaast geeft hij aan dat er nog niet is ingeboet.
- EJM legt de beheercycles nog eens uit en Bart Dingemanse geeft aan dat inboeten vanaf begin 2017 gepland staat en dat er voor specifieke beheerskwesties contact opgenomen moet worden met RM of BD. EJM zegt toe dat de veld coördinator op korte termijn een afspraak maakt
- JW concludeert: 1). Kwaliteit beheer is belangrijk 2.) communicatie en goede informatie voorziening is belangrijk 3). belangrijk om te beseffen dat goed beheerde hagen een uithangbord zijn.

Akkerranden:

- PW was teleurgesteld dat akkerranden niet meetelden voor de vergroeningsmaatregelen van het landbouwbeleid. Egbert-Jaap onderschrijft dat het krom geregeld is en legt de politieke situatie en de problemen met RVO uit. Het is mogelijk om de koppeling te maken, maar Collectief Deltaplan Landschap geeft als advies om het niet te doen vanwege het risico op sancties vanuit double funding.
- EJM geeft aan dat fine tuning nodig is ten aanzien van het beheer van meerjarige randen in combinatie met het beheer van heggen. In een enkel geval zijn nu delen van randen platgereden om de haag te kunnen knippen.

- Discussie over de resultaten van akkerranden en het passende beheer wordt gevoerd.

BK verschaft informatie over akkerranden:

- Goed zaaibed creëren is cruciaal. (vals zaaibed creëren)
- Rand wordt in drieën of tweeën beheerd: deel blijft staan in de winter en een deel wordt gemaaid(bloteren). Tenminste een maal in de drie jaar waardoor je altijd een deel 'oude' en 'nieuwe' rand hebt. Dit deel kan ook gebruikt worden als pad om hagen te knippen.
- Goed zaaimengsel is belangrijk(dient gekeken te worden naar vogelperspectief en bodem)

-streven is een akkerrand waarin de bodem bedekt is maar waarin ook een mozaïek structuur zit van grassen, granen en af en toe bloemen.

- Discussie over de bloemrijkheid van het mengsel ontstaat. Dhr. Koks is van mening dat veel natuurorganisaties kiezen voor ongeschikte dure en mooie mengsels, terwijl het om het ecologische resultaat gaat. Zijn mening wordt niet geheel gedeeld, o.a. door RB wordt aangehaald dat de situatie in de Maasheggen niet geheel vergeleken kan worden met akkerranden elders en dat de bloemrijkheid in de Maasheggen juist belangrijk is vanwege het toeristische belang.

Algemene opmerkingen omtrent ANLb:

- Vermoedelijke redenen voor niet participeren in collectief agrarisch natuurbeheer:
 - Problematiek en onzekerheden in veehouderijsector (fosfaatrechten, banken herfinanciering etc.)
 - Binnen akkerbouwsector zijn er een aantal zeer intensieve bedrijven die gewoon niks met Maasheggen hebben.
 - Negatieve ervaringen met subsidies in het verleden. Enkele bedrijven zijn in het verleden beboet.
 - Bedrijven zijn op zoek naar een totaaloplossing, zoals ondernemen in de EHS.
 - Grootste gedeelte van boeren die positief tegenover Maasheggen staan zijn onder contract gebracht.
 - Binnen de gemeenschap is een verleden met agrarisch natuurbeheer en de veranderingen van het stelsel - met nu Coöperatieve Vereniging Collectief Deltaplan Landschap - heeft tijd nodig.
- EJM: Het is lastig te verkopen dat er een forse beheerbehoefte is in de Maasheggen, terwijl tegelijkertijd niet genoeg animo is om de STIKA en ANLb gelden weg te zetten en niet wordt gevoeld dat 500.000 euro aan beheer geld afkomstig van vrijkomende pakketten wintervoedselakkers in het gebied omgebogen worden naar elders door de provincie. De Maasheggen krijgen zo niet de kans deze middelen om te zetten naar heggen met randen of met akkerbouwers in het leefgebied akkerdoelstellingen te realiseren. VNC en het collectief hebben hiertegen tevergeefs bezwaar gemaakt bij de provincie.

Grondzaken:

- Regelmatig vindt er overleg plaats tussen gebiedspartijen over de inzet en beheer van publieke grondposities in het gebied en de herbegrenzing van Natuurnetwerk Brabant. EJM stelt voor om met agrarisch ondernemers om de kaart te gaan zitten, om te kijken welke kansen agrarisch ondernemers zien ten aanzien van grondposities en eventueel een vrijwillige kavelruil.

Toezegging: EJM zal de agrarisch ondernemers hierover nog informeren via mail en de definitieve rapportage tzt toezenden.

Jaarrekening 2015

De penningmeester bespreekt de jaarrekening, waarin geconcludeerd wordt dat de inkomsten tijdens de opstart onvoldoende zijn geweest om de kosten te dekken. Hierdoor was een kapitaalinjectie vanuit alle 3 de organisaties noodzakelijk. Per saldo is er een verlies. Echter is het voor een opstartende organisatie niet ongewoon om verlies te maken voordat er een gezond verdienmodel ontstaat. De opstartfase is gefinancierd en hierdoor is een gezonde basis gelegd voor het volgende jaar. Een lokale accountant heeft geen opmerkelijkheden geconstateerd in de administratie. Ook is er een beschikking afgegeven door de provincie waardoor in de toekomst zwarte cijfers geschreven kunnen worden. De jaarrekening is vastgesteld.

Begroting 2017

De begroting 2017 c.q. de verwachte jaarrekening 2016 is voornamelijk afhankelijk van de beschikking van de subsidie. Indien beschikt wordt genereert dit ongeveer 80000 euro per jaar aan inkomsten. Daarnaast probeert het bestuur nog extra bronnen en subsidies aan te wenden. Het doel is om altijd kostendekkend te zijn: het is niet de bedoeling om structureel verlies te lijden eveneens is niet de bedoeling om geld aan te wenden wat niet gespendeerd wordt. Het geld is bedoeld om de doelen te realiseren. Qua begroting zullen in de toekomst grotere bedragen gezien gaan worden, maar er moeten dan eveneens meer boeren toetreden tot het collectief.

Vaststellen van de contributie (nihil) voor het komende jaar

Momenteel wordt er geen contributie geheven, maar in principe heeft iedere coöperatie behoefte aan contributie om een basis te creëren die financieel gezond is. Daarnaast zorgt een contributie voor een drempel tot lidmaatschap, waardoor alleen leden aanhaken die het serieus nemen.

Toezegging: De contributie is momenteel 0 en dat blijft in de nabije toekomst ook zo, omdat de coöperatie in de opstartfase zit en nieuwe leden wil werven. Op het moment dat de coöperatie goed gaat draaien en de financiën onder controle zijn zal mogelijk een contributie worden ingesteld.

Wijziging of samenstellen van commissies (onder meer kascommissie voor het komende jaar)

Vanuit het kwaliteitshandboek is de coöperatieve vereniging verplicht een auditcommissie in te stellen: een club van tenminste drie en ten hoogste vijf leden die met de organisatie meekijken of op de juiste manier het handboek wordt uitgevoerd.

Schatting tijdsbeslag: 1 dagdeel per jaar

Locatie: in het gebied

De volgende personen hebben toegezegd om de auditcommissie te vormen: Erik Lamers, Jan Fenten of een door SBB af te vaardigen persoon, Teun Wientjes, Bas Hartjes

Rondvraag

- BH kaart het probleem aan van predatoren die de te realiseren natuurdoelen

belemmeren. Een discussie komt op gang over de complexiteit van het probleem en de grote maatschappelijke gevoeligheid ten aanzien van wegvangen van predatoren. Geconcludeerd wordt dat dit geen kerntaak van de coöperatie is. Maar dat het wel een probleem is om serieus nader te bekijken. Maar dat ook geen overhaaste conclusies getrokken moeten worden. BK benadrukt bijvoorbeeld dat de huiskat een grote onbekende predator is. En het wegvangen van bijvoorbeeld vossen een tijdelijke oplossing is. Een plek is onbezet en wordt binnen de kortste keren weer ingevuld. Vanwege de complexiteit op zowel ecologisch niveau als op het gebied van regelgeving, voorzichtigheid genoodzaakt is. In principe is het een taak van de WBE en geen taak van het collectief.

- TW vraagt zich af of er voldoende kennis is bij potentiële leden dat het Collectief Deltaplan bestaat. En wat de coöperatie doet om zich actief bekend te maken bij aspirant leden. Hijzelf ke

Kennismaking Staatsbosbeheer

Jan Fenten stelt zich voor als nieuwe gebiedsmanager Staatsbosbeheer Brabant-Oost, daarvoor werkzaam geweest bij Provincie Brabant, IPO, DLG. Staatsbosbeheer geeft aan zich voornamelijk te willen richten op bepaalde kerngebieden voor het realiseren van natuurwaardes. In het nieuwe beleid geven ze aan dat ze de overige gronden niet per se in eigendom willen houden, maar wel de hagen willen behouden op de betreffende percelen. Om de kerngebieden af te ronden zal Staatsbosbeheer in ruil daarvoor overige gronden uitgeven aan landbouwers, echter wel aan boeren die een positieve houding hebben ten opzichte van heggen; bijvoorbeeld in de vorm van natuurinclusieve landbouw. Er is een gebiedsproces in gang gezet, waarbij met allerlei partijen gekeken wordt om tot een herijking van natuurnetwerk Brabant te komen. Provincie Brabant stelt mensen aan om bij dit gebiedsproces te helpen. Als laatste geeft hij aan dat afstemming tussen overheden en organisaties nodig is. Staatsbosbeheer kiest er echter wel voor om op de Maasheggen te focussen en momenteel niet de Limburgse zijde erbij te betrekken.

Presentatie Natuurinclusieve landbouw

Jan-Willem Erisman geeft een presentatie over Natuurinclusieve landbouw.

Actielijst

Nr	d.d.	Omschrijving	Wie	Deadline	
1	18/11/2016	EJM stuurt document herbegrenzing Natuurnetwerk Brabant rond	EJM	Na vaststelling document, verwachting januari '17	
2	18/11/2016	Erik Lamers stelt zich kandidaat als aspirant bestuurslid	bestuur		
3					
4					

Doorlopende besluitenlijst

Omschrijving
Contributie is voor 2017 vastgesteld op nihil
De jaarrekening 2015 is vastgesteld
De begroting 2017 is niet definitief en niet vastgesteld. De ALV machtigt het bestuur lopende uitgaven te doen waaronder uitkeringen aan deelnemers, aannemers en organisatiekosten met een maximum van 15% op basis van provinciale beschikkingen over de beheerjaren '16 en '17
De auditcommissie bestaat uit Erik Lamers, Jan Fenten of een nader door SBB af te vaardigen persoon, Teun Wientjes en Bas Hartjes